

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเห็นคิดเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมในการผลิตข้าวของเกษตรกร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีการสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ความรู้เกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2554 จำนวน 100 คน ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (closed-end question) และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พบว่ามากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.97 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.38 คน มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวเฉลี่ย 19.94 ปี ประสบการณ์ในการผลิตข้าวเกษตรกรที่เหมาะสมเฉลี่ย 5.77 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มากกว่าครึ่งเป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. เกือบทั้งหมดเคยไปพบเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 1.72 ครั้ง เกือบทั้งหมดมี

อาชีพหลักทำนา มากกว่าครึ่งมีอาชีพรองรับจ้าง พื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 27.78 ไร่ พื้นที่ทำนาทั้งหมดเฉลี่ย 28.47 ไร่ พื้นที่ทำนาแบบเกษตรดีที่เหมาะสมเฉลี่ย 15.29 ไร่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานช่วยทำนาเฉลี่ย 2.34 คน จำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 1.92 คน ผลผลิตข้าวทั่วไปเฉลี่ย 438.66 กก./ไร่ ผลผลิตข้าวเกษตรดีที่เหมาะสมเฉลี่ย 469.11 กก./ไร่ มากกว่าครึ่งกู้เงินในการผลิตข้าว และมากกว่าครึ่งกู้เงินในการผลิตข้าวจาก ธ.ก.ส.

1.3.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

1) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิต

ข้าว พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสาม มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว โดยที่เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีความรู้ในเรื่องควรเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกมีคุณภาพ มีเกษตรกรสองในสามมีความรู้ในเรื่อง ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ แหล่งน้ำใช้การเตรียมดิน การกำจัดต้นข้าวพันธุ์อื่นปน การสำรวจและเข้าทำลายศัตรูพืช การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บเกี่ยวและการนวดข้าวการลดความชื้นข้าวเปลือก การบรรจุข้าวเปลือกและการเก็บรักษาและแหล่งที่มาของผลผลิต

2) แหล่งและระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสม

ในการผลิตข้าว

(1) การได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

ก. แบบบุคคล พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสามได้รับความรู้แบบบุคคล โดยที่เกษตรกรเกือบทั้งหมด ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตร

ข. แบบกลุ่ม พบว่า เกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้แบบกลุ่ม โดยการอบรม ดูงาน สาธิต โดยที่เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับความรู้จากการอบรม

ค. กลุ่มมวลชน พบว่า เกษตรกรประมาณสองในสามได้รับความรู้จากกลุ่มมวลชน โดยที่เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับความรู้จากสื่อโทรทัศน์

(2) ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

ก. แบบบุคคล พบว่า ความรู้ที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ เพื่อนฝูง รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตร และน้อยที่สุด คือ พนักงานขาย(เซลแมน) จากบริษัท

ข. แบบกลุ่ม พบว่า ความรู้ที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการใช้ เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ การอบรม รองลงมา คือ การดูงาน และน้อยที่สุด คือ การสาธิต

ค. แบบมวลชน พบว่า ความรู้ที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการใช้ เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ เอกสารคำแนะนำและสื่อโทรทัศน์ รองลงมา คือ แผ่นพับ/ใบปลิว และสื่อวิทยุ และน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์และวันเกษตรกร

1.3.3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

(1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของเกษตรกร เกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว โดยมี แหล่งน้ำที่ใช้เป็นแหล่งน้ำที่สะอาดไม่มี วัตถุอันตรายปนเปื้อน รองลงมา คือ แหล่งน้ำที่ใช้ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม

(2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของ เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว โดยมีการวิเคราะห์ตัวอย่างดินก่อนทำ การเพาะปลูก รองลงมา คือ พื้นที่เพาะปลูกไม่มีการตกค้างของสารเคมี

(3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมี การปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว คือ การใช้สารเคมี ทางการเกษตรใช้ตามคำแนะนำของกรมการข้าวหรือกรมวิชาการเกษตร รองลงมา คือ ไม่ใช้วัตถุ อันตรายทางการเกษตรที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้

(4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

ก. การผลิตเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกตรงตามพันธุ์ พบว่า เกษตรกร เกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้มีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 รองลงมา คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้มาจาก แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้

ข. การป้องกันการกำจัดศัตรูพืชและความเสียหายของผลิตผล จากศัตรูพืช พบว่า การปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีกลและชีววิธี รองลงมา คือ มีการสำรวจการเข้า ทำลายของศัตรูพืชเป็นประจำ

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ก. การจัดการเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกที่มีคุณภาพการสีที่ดี พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิต

ข้าว โดยมีการเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสม รองลงมา คือ เก็บเกี่ยวข้าวในระยะ
พลับพลึง

ข. การเก็บเกี่ยวและการนวด พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมี
การปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว โดยมี กระสอบที่
ใช้ในการบรรจุข้าวมีความสะอาด รองลงมา คือ รถเกี่ยวข้าวมีการทำความสะอาดเป็นอย่างดี

ค. ความชื้นของข้าวเปลือกและการลดความชื้น พบว่า
เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิต
ข้าว โดยมี การลดความชื้นของข้าวเปลือกหลังเก็บเกี่ยวเสร็จ รองลงมา คือ เมล็ดข้าวเปลือกที่ลด
ความชื้นแล้ว มีความชื้นไม่เกิน 14%

(6) การขนย้าย การเก็บรักษา และการรวบรวมผลิตผล พบว่า เกษตรกร
เกือบทั้งหมดมีการปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว
โดยมี ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวมีการทำความสะอาดเป็นอย่างดี รองลงมา คือ
สถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีการปนเปื้อน

(7) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมี
การปฏิบัติตามของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว โดยมีการบันทึก
ข้อมูลอย่างครบถ้วนตามแบบบันทึกข้อมูลของเกษตรกร

1.3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

(1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมี เห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้
เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี แหล่งน้ำที่ใช้เป็นแหล่งน้ำที่สะอาดไม่มีวัตถุอันตราย
ปนเปื้อน รองลงมา คือ แหล่งน้ำที่ใช้ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม

(2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้
เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี พื้นที่เพาะปลูกไม่มีการตกค้างของสารเคมี รองลงมา คือ
มีการวิเคราะห์ตัวอย่างดินก่อนทำการเพาะปลูก

(3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมด
เห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี การใช้สารเคมีทางการเกษตรใช้
ตามคำแนะนำของกรมการข้าวหรือกรมวิชาการเกษตร รองลงมา คือ ไม่ใช้วัตถุอันตรายทาง
การเกษตรที่ระบุใน ทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้

(4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

ก. การผลิตเพื่อให้ได้ข้าวเปลือก ตรงตามพันธุ์ พบว่า เกษตรกร
เกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมี เมล็ดพันธุ์ข้าวที่

ใช้ได้มาจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้ รองลงมา คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้มีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

ข. การป้องกันการกำจัดศัตรูพืชและความเสียหายของผลิตผล จากศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี มีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชเป็นประจำ รองลงมา คือ มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ด้วยวิธีกลและชีววิธี

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ก. การจัดการเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกที่มีคุณภาพการสีที่ดี พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมี เก็บเกี่ยวข้าวในระยะพลับพลึง รองลงมา คือ มีการเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสม

ข. การเก็บเกี่ยวและการนวด พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมี รดเกี่ยวข้าวมีการทำความสะอาดเป็นอย่างดี และรองลงมา คือ กระสอบที่ใช้ในการบรรจุข้าวมีความสะอาด

ค. ความชื้นของข้าวเปลือกและการลดความชื้น พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมี เมล็ดข้าวเปลือกที่ลดความชื้นแล้ว มีความชื้นไม่เกิน 14% รองลงมา คือ มีการลดความชื้นของข้าวเปลือกหลังเก็บเกี่ยวเสร็จ

(6) การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวมีการทำความสะอาดเป็นอย่างดี รองลงมา คือ สถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีการปนเปื้อน

(7) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก โดยมี มีการบันทึกข้อมูลอย่างครบถ้วนตามแบบบันทึกข้อมูลของเกษตรกร

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

1) ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

(1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ ขาดน้ำเมื่อเกิดฝนทิ้งช่วง รองลงมา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำ และน้อยที่สุด คือ แหล่งน้ำอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม

(2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงบำรุงดิน รองลงมา คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และน้อยที่สุด คือ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม

(3) การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ สารเคมีราคาแพง รองลงมา คือ ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้อง และน้อยที่สุด คือ แหล่งจำหน่ายสารเคมีอยู่ห่างไกล

(4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ เมล็ดพันธุ์อื่นปนเกินร้อยละ 5 เนื่องจากไม่มีการสำรวจข้าวในแปลงนา และรองลงมา คือ มีข้าวเรื้อและหรือข้าวปนมากกว่า 40 ต้น/ไร่

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ ไม่สามารถเก็บเกี่ยวข้าวในระยะที่เหมาะสมได้เพราะขาดแรงงานคนเก็บเกี่ยว รองลงมา คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวและภาชนะบรรจุไม่สะอาดมีสิ่งเจือปน และน้อยที่สุด คือ วิธีการเก็บเกี่ยวก่อให้เกิดอันตรายต่อผลิตผลโดยไม่ได้ทำความสะอาดเครื่องนวดก่อนเก็บเกี่ยว

(6) การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ ข้างฉางไม่สามารถป้องกันศัตรูจำพวกนกหนู ได้ รองลงมา คือ ไม่มีลานตากเมล็ดพันธุ์ และผลผลิตมากแต่ข้างฉางมีขนาดเล็ก และน้อยที่สุด คือ มีพาหนะน้อยไม่เพียงพอในการขนย้ายผลิตผล

(7) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสม มากที่สุด คือ การบันทึกข้อมูลไม่สม่ำเสมอเกี่ยวกับแหล่งที่มา เมล็ดพันธุ์การเตรียมดิน การกำจัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการตรวจของเจ้าหน้าที่ และรองลงมา คือ การบันทึกข้อมูลด้านวัตถุดิบทรายมีขั้นตอนยุ่งยาก

2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

(1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ให้รัฐบาลช่วยเหลือปุ๋ยเคมีราคาถูก และรองลงมา คือ ให้รัฐบาลจัดทำระบบชลประทานให้ทั่วถึง

(2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ให้เจ้าหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน

(3) การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ รัฐบาลควรจัดหาสารเคมีที่ราคาถูกกว่าท้องตลาดจำหน่ายให้แก่เกษตรกร และรองลงมา คือ ควรมีการควบคุมคุณภาพสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

(4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ให้รัฐบาลสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ต้องการแรงงานที่ค่าแรงราคาถูก และเพียงพอในช่วงการเก็บเกี่ยว

(6) การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ต้องการพาหนะในการขนย้ายผลิตผล และรองลงมา คือ ต้องการยุ่งฉางในการเก็บข้าวที่เพียงพอ

(7) การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มากที่สุด คือ ให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ความรู้เกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าว สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร สอดคล้องกับผลการศึกษา สมาน แก้วลาย (2549:74) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวคุณภาพดีของเกษตรกรตำบลเชิงยี่น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งเงินกู้อื่นและได้รับคำปรึกษาดูตามจากเจ้าหน้าที่ของธนาคาร

2.2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

2.2.1) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ซึ่งประเด็นที่เกษตรกรตอบถูกมากที่สุด คือ ควรเก็บเกี่ยวข้าวในระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้าวเปลือกมีคุณภาพ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญและสนใจการผลิตข้าวตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสม เนื่องจากราคาข้าวที่ผลิตตามแนวทางเกษตรดีที่เหมาะสมจะมีราคาสูงกว่าข้าวทั่วไป

2.2.2) แหล่งและระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสม

ในการผลิตข้าว พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตร มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ทองคูณ ศรีณรงค์(2553:119) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหนองไผ่ อำเภอกำแพงศรี จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากจากผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรและทำงานในพื้นที่ชุมชน

2.3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา เชิด ดีเกิด (2549:89) ศึกษาเรื่องการผลิตข้าวหอมมะลิตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสม ได้แก่ ด้านแหล่งน้ำและคุณภาพ พื้นที่เพาะปลูก การใช้วัตถุอันตราย การผลิตให้ได้ข้าวเปลือกคุณภาพดี การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุดในการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ประเด็น การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ทองคูณ ศรีณรงค์ (2553:119) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหนองไผ่ อำเภอกำแพงศรี จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมเชิงความคิดเห็นในระดับมาก 6 ประเด็น เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาและการขนย้ายผลผลิตในแปลงนา การเตรียมดิน และดูแลรักษา การจัดการก่อนการผลิต และการผลิตให้ได้ข้าวเปลือกมีคุณภาพ

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

2.5.1) ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

พบว่า เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดในประเด็น การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ทองคุณ ศรีณรงค์ (2553:117) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหนองไผ่ อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาระดับมากในประเด็นการจัดการก่อนการผลิต เรื่อง สารเคมีราคาแพงและแหล่งจำหน่ายอยู่ไกล ขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วง ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการน้ำ และดินขาดความอุดมสมบูรณ์

2.5.2) ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะมากที่สุดในประเด็น ขอให้รัฐบาลสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ทองคุณ ศรีณรงค์ (2553:119) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวโดยการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในตำบลหนองไผ่ อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดชัยภูมิ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการผลิตให้ได้ข้าวเปลือกมีคุณภาพ คือให้รัฐบาลสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะถ้าเกษตรกรได้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพก็จะมีปัญหาเรื่องข้าวแฉะและข้าวปน ทำให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าวของเกษตรกร อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการทดสอบความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในประเด็นการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูลน้อย ภาครัฐควรเน้นให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ในประเด็นนี้ให้มาก เพื่อเกษตรกรจะได้ปฏิบัติตามหลักการของเกษตรดีที่เหมาะสมครบทุกขั้นตอน

3.1.2 จากผลการทดสอบแหล่งความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจากกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด ควรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการใช้เกษตรดีที่

เหมาะสมในการผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร ได้รับทราบถึงขั้นตอนและประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ เพื่อให้เกษตรกรได้ผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทิศทางการตลาดของข้าวเกษตรดีที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนทางส่งเสริมการผลิต ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาดข้าวอย่างเหมาะสม

3.2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตข้าวเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตข้าวเกษตรดีที่เหมาะสมของจังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

3.2.4 ควรขยายการวิจัยลักษณะเดียวกันไปในพื้นที่อื่นต่อไป

